

บทคัดย่อ

ธิดารัตน์ ธนानันท์ 2551: โครงการศึกษาแนวทางการสนับสนุนระบบการเงินบัญชีของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาคฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น 158 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ติดตามสนับสนุนเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้ 2) การประเมินผลการใช้โปรแกรมบัญชี (Account node Program) 3) ศึกษาศักยภาพ จุดอ่อน จุดแข็งด้านการบริหารจัดการการเงินบัญชี และ 4) ค้นหาแนวทางในการสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการเงินบัญชีที่เหมาะสมของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการวิจัยเชิงการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR-Participatory action Research) ภายใต้กรอบแนวคิดปรากฏการณ์นิยม การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (triangulation) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสนทนากลุ่ม และการสังเกต กับผู้ประสานงาน ผู้ช่วยผู้ประสานงาน เจ้าหน้าที่ และพี่เลี้ยงโครงการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการสนับสนุนระบบการเงินบัญชีของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้ ประกอบด้วย การติดตามสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค การฝึกอบรม การสนับสนุนด้านเครื่องมือ การจัดการ โปรแกรมบัญชี และการบริหารจัดการระบบการเงินบัญชี ส่วนศักยภาพ จุดอ่อน จุดแข็ง ด้านการบริหารจัดการการเงินบัญชีของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้ จุดแข็ง คือ ความยืดหยุ่น การใช้หลักเหตุผลความจำเป็น แผนงบประมาณไม่ซับซ้อน เอกสารการเงินน้อย และการโอนเงินให้โครงการวิจัย และจุดอ่อน คือ เอกสารคู่มือเป็นมาตรฐานเดียวกัน คู่มือมีความละเอียดมากเกินไปจนความจำเป็นสำหรับโครงการวิจัย ความเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณ แรงจูงใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ใหม่ และความเหมาะสมในการติดตามด้านการเงินบัญชีจากโครงการวิจัย

การติดตามสนับสนุนเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้ในการใช้โปรแกรมบัญชี (Account node Program) ได้มีการหนุนเสริมด้านการบริหารจัดการ และด้าน โปรแกรมบัญชี คือ การลงโปรแกรม การฝึกอบรมการบันทึกข้อมูล การพัฒนาโปรแกรม การตอบข้อสงสัย การส่งข้อมูลทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ไอที (IT) กลไกการส่งผ่านข้อมูล การติดตามโปรแกรมบัญชี การให้คำแนะนำ และการฝึกอบรมการใช้โปรแกรมบัญชีแก่โครงการวิจัย ส่วนการประเมินผลการใช้งานโปรแกรมบัญชี ด้านพฤติกรรมกรรมการบันทึกข้อมูลของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลโดยใช้โปรแกรมบัญชีครบทั้ง 10 พื้นที่ รวมทั้งโครงการวิจัยบางโครงการ ด้านความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น เมื่อมีการพัฒนาโปรแกรมให้ตอบสนองต่อการใช้งาน เจ้าหน้าที่เกิดทักษะและได้รับประโยชน์จากการทำบัญชี การประเมินผลการใช้งานโปรแกรมบัญชีโดยรวมศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้เข้าสู่พื้นที่แห่งความซับซ้อนและปรับตัว (complex) บางส่วนเข้าสู่พื้นที่แห่งการพัฒนารูปแบบการทำงานใหม่ (Knowable) มีเพียงส่วนน้อยที่อยู่ในพื้นที่แห่งความไร้ระเบียบ (chaos)

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

ที่มาของโปรแกรม Account node

จากคำถามที่ว่าทำไมจะต้องนำโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี (Account node Program) มาใช้กับศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทั่วประเทศแทนระบบงานบัญชีโหนดที่ใช้ตาราง (excel) แบบเดิม ดร.สมคิด แก้วทิพย์ รักษาการหัวหน้า สกว.สำนักงานภาค ได้อธิบายแก่ผู้ประสานงาน และเจ้าหน้าที่โหนด ในการประชุมอาร์ซี (RC-Research Counselors) ภาคใต้ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2551 ณ สถานีวิทยุทรัพยากรชายฝั่งระนอง จังหวัดระนอง จึงขอยกมาบอกเล่าไว้ ณ โอกาสนี้

“.....แนวคิดพื้นฐานในการใช้โปรแกรม Account Node มาจากมุมมองของการทำงานระหว่างสกว.สำนักงานภาคกับโหนดที่มีอยู่ 2 สถานะ คือ

1. ระบบเครือข่าย (network) การทำงานระหว่างสกว.สำนักงานภาคกับโหนดเป็นการทำงานแบบระบบเครือข่าย ซึ่งหัวใจอยู่ที่ความไว้วางใจ (trust) ความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน รวมทั้งระบบงบประมาณที่เปรียบเสมือนเป็นเงินกองกลาง ให้ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นผู้เสนองบประมาณตามแผนงานโครงการ เมื่อเงินเหลือให้นำส่งคืนกองกลาง หากไม่พอสามารถขอเพิ่มได้ ดังนั้น หากมีระบบการจัดการกลางที่เอื้อต่อความไว้วางใจจะทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความสบายใจทั้งสองฝ่าย

2. ระบบการทำงาน จากระบบการทำงานระหว่างสกว.สำนักงานภาคและโหนดที่ผ่านมาเป็นการทำงานแบบกึ่งๆให้ความไว้วางใจ กลไกการทำงานคือ การส่งทีมกลางลงไปที่โหนด ซึ่งเหมือนกับเป็นการตรวจสอบ หรือการตั้งข้อสังเกตที่ไม่สบายใจต่อกัน เช่นเดียวกับโหนดติดตามการเงินจากโครงการวิจัย ฉะนั้นถ้าไม่มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่ดี จะส่งผลให้นักวิจัยระแวงกลายเป็นปัญหาหลายชั้น

ดังนั้น การนำโปรแกรม Account node มาใช้จะก่อให้เกิดผลดี คือ ระบบจะเอื้อต่อความไว้วางใจและการตรวจสอบ สามารถอธิบายต่อสังคมได้อย่างเป็นระบบและเหมาะสม นอกจากนี้ถ้าโหนดปฏิบัติงานควบคู่กับบริหารจัดการได้ดี การยื่นข้อเสนอเพื่อขยายงานจะมีความสมเหตุสมผล อีกทั้งยังเชื่อว่าในอนาคตหากมีทีมงานและระบบดีจะช่วยทำให้การปิดบัญชีโครงการง่ายขึ้น.....”

จากแนวความคิดดังกล่าวจึงเกิดเป็นเครื่องมือโปรแกรมบัญชี Account node เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการการเงินบัญชีของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และนำมาซึ่งโครงการวิจัย “ศึกษาแนวทางการสนับสนุนระบบการเงินบัญชีของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้” เพื่อเป็นการติดตามหนุนเสริมเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานภาคใต้ในการใช้โปรแกรม Account node พร้อมๆ กับโครงการวิจัยในภูมิภาคอื่นที่เริ่มดำเนินการควบคู่ไปกับการใช้โปรแกรมทั่วประเทศ